

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

IX. Brachmanas conuincit, nonnullosq[ue] eorum conuertit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

gal, ad sternendam sibi in cælum viam, illorum præceptoribus attribueret, lata tali commutatione, qua nullam potiorrem optare potuisset. Illa, vt erat femina insigni religione, totam rem valde probauit: suumque illud tributum Canacapolis, neophytorum magistris, volens ac libens concessit. Ita auctore Xa- uerio, liberalitate Reginae, Regis aucto- ritate, constituta res, stabilitaq; , non ma- iore illorum merito, quam rei Christia- nae emolumento.

*Liberali-
tas ac pie-
tas Reginae
Lusitaniae.*

CAPVT. IX.

*Brachmanas conuincit, nonnullosq; eo-
rum conuertit.*

*Brachma-
nes eorūq;
religio.*

INTER hæc haud nihil cum Brach- manis Francisco negotij fuit. Inter omnes Indorum gentes, non solum nobilitate, sed etiam sapientia eminent Brachmanes, stirps Regia eadem & Sacerdotalis. Vnum ipsi Deum colunt (Parabram vocant) principium rerum omnium, omni ex parte perfectum, quippe conditorem terræ cælique. Sed fabulas innumera- biles, ad decipiendum vulgus, affingunt vero: ab illo tres filios progenitos, muni- dique administrationi præpositos, quo- rum

rum tamen vna sit natura, vna diuinitas. Id adeò Brachmanum ipsorum significant cingula, quibus in extremis terni ex nodo funiculi pendent; acceptam olim trini Dei veritatem, siue improbitate hominum, siue dæmonum calliditate adulterante. Fana quoque Diis illis dicata videntur cum ternis turribus ab imò seiunctis, paulatimque in vnum coëuntibus. Eorundem simulacra variis formis, quas olim induerint, ficta, Pagodes ab ipsis vocantur. Et Brachmanæ quidem apud Indos doctrinæ & abstinentiæ fama nobiles, in Comorino promontorio inscitia sunt nequitiaque insignes. Quippe in ea Indiæ parte paupertatis, quam locus ipse fert, impatientes, ingenuæ nequitiae nefarium adijciunt dolum. Ipsi, remotis arbitraris, festo tympanorum sono epulantes, persuadent imperitis, Deorum simulacra epulari: Deorumque nomine ab eis postulant, quæ ipsi ad sustentandas familias suas desiderant; denunciata Deorum ira, nisi extemplo faciant imperata. Xauerius ergo eos palàm fraudis conuictos criminari apud populum, eorumque fallacias aperire cœpit. Ea res multis, qui relicta inaniam Deorum superstitione ad Christum se aggregarunt, salutis fuit. Brachmanes autem siue doctrinæ, siue virtutis

Brachmanum improbitas & nequitia.

Brachma- miraculo attoniti, odio in venerationem
nes Fran- verso, Franciscum donis atq; omni ratio-
cisci ami- ne demereri connitebantur. Sed pauper-
citiam ex- tatis amorem nulla deuinciunt dona. Ille,
petunt. remissis muneribus, ita libertatē conser-
 uabat suam, vt tamen Brachmanum ami-
 citiam retineret. Et Christianorum pagos

Pagodes.

eodem quo Deos nomine appellant) sa-
 pe diuertebat, ex Brachmanum numero
 aliquos traduci ad Christum posse cre-
 dens, cum salute plurimorum. Fortē ad
 Pagodem venerat, vbi Brachmanes erant
 facilē ducenti: qui, Xauerij aduentu nun-
 tiato, frequentes ad eum coeunt. Con-
 salutatione facta, multisq; verbis vtroci-
 troque habitis, sciscitatur ex eis Franci-
 scus in confesso, quid tandem illorum
 Dij præciperent in cælum ad ipsos ituris.
 Post longum certamen, quis eorum po-
 tissimum responderet, ad senem octoge-
 narium, natu maximum ex omnibus,
 communi consensu delata res est. Is calli-
 dè tergiuersans percontatur inuicem de
 Xauerio, quid Christianis hominibus eo-
 rum imperet Deus. At ille, senis impro-
 bitate cognita, negavit se de Christianis
 rebus verbū prius esse futurū, quā ipse (v-
 ti par erat) respondisset de suis. Tum ve-
 rō senex, necessitate cogente, inscitiam
 suam

*Francisci
 congressus
 cū Brach-
 manis.*

suam aperiens, duò Deorum præcepta esse dixit: vnum, vt vaccarum cæde, quarum specie Dij colerentur, abstinere: alterum, vt Brachmanas, Deorum antistites & ministros, benignè colerent donis. Ibi Xauerius simul hominis impudentia, simul rei indignitate motus, repente exurgens, illos rogat, vt se vicissim audiant: & magna voce Symboli capita, ac præcepta Decalogi, ipsorum sermone pronuntiata breuiter explanat. Sub hæc, quæ foret beatorum in cælo, quæ miserorum apud inferos sedes & conditio, docet; & simul, quibus hominibus cælum pateret, qui detruderentur ad inferos. His illi auditis, repente consurrexerunt vniuersi, eumque pro se quisque amplexari, & Christianam religionem, tam consentanea mysteria ac præcepta continentem, miris efferre laudibus. Tanta apud peruersos quoque animos vis est veritatis, si cæleste eis lumen affulserit. Multa deinde per contraria ridicula fortasse, atque abhorrentia ab auribus nostris, & ingenia & tempora cultiora, Dei benignitate, sortitis. An hominis anima similiter vt cæterorum animantium intereat vnà cum corpore. Morientis hominis quâ animus exeat. Quî tandem fiat, vt per quietem in remotis etiam locis cū amicis

Brachmanæ Christianam religionem probant.

Ridicula Brachmanum percontationes.

esse nobis videamur, an quòd dormien-
tis animus, destituto corpore, exiliat fo-
ras. Deus albus an ater sit. nam ipsi, vt-
pote naturâ subnigri, suo indulgentes co-
lori, nigrumque Deum esse rati, Deorum
simulacra identidem perungunt oleo, vt
non atro modo, sed etiam tetra sint hor-
rendaque. Dæmones ipsos, non eorum si-
gna, videre te credas. Hisce interrogatio-
nibus Xaverius haud ignarus sermonem
accommodandum auditoribus, non tam
subtiliter quàm appositè ad eorum inge-
nia ita respondit, vt nemo prorsus ex tan-
to numero contrà quidquam hiscere au-
deret. Urgenti deinde Xaverio, vt Chri-
stianam religionem satis eis probatam
fisciperent; enimvero vereri se aiebant
hominum sermones, & rerum necessari-
arum inopiam, vitæ ratione mutata. Ita-
que miseri, cùm eis pudor salute potior
esset, neglecta luce, quam dispicere ce-
perant, obstinati hæserunt in tenebris. Et
quanquam Brachmanum (vt diximus)
sapiencia inter Indos eminet, tamen vnus
omnino inuentus est tanto nomine non
indignus, homo è schola & ex celebri In-
diæ Acadèmia, qui Xaverio, pro fami-
liaritate, quædam illius Academię myste-
ria enunciauit. Vnum esse Deum mun-

*Brachma-
na Deum
nigrum es-
se putant.*

*Brachma-
num my-
steria.*

di conditorem, quem in celo regnantem
mor-

mortalibus coli oporteret. Octauum quemque diem (nos Dominicum appellamus) festum agendum esse. Venturum tempus cum vnam omnes sequerentur religionem. Huic Christianæ fidei mysteria inuicem exquirenti Franciscus salutarem illam Christi vocem, *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit,* pluribus explicauit. Quibus ille verbis simul cum explanatione in libellum relatis eum rogauit, vt se certis conditionibus baptizaret. At Xauerius, nec æquas nec honestas condiciones auersatus, Baptismo super sedendum censuit. Demum hominem dimisit, monitum vt mysterium illud de vno Deo colendo in vulgus ederet, confidens se aggregatum iri Christianis. Huius digressus haud nullam iuanda rei Christianæ spem dedit. Brachmanæ alterius adolescentis latior non spes solum, sed etiam euentus fuit. Is optima indole ac moribus à Francisco institutus baptizatusque, eodem auctore munus Catechismi pueris tradendi suscepit, Christo sibi è Dæmonis quoque schola disciplina suæ magistros deligente. Per idem tempus Deus, quam sibi cordi esset Xauerius, haud dubio indicio declarauit. Dynastam Ethnicum certis de causis adibat, qui, vt erat inhumanus ac barbarus,

Marc. 16.

Brachmana baptizatus Catechismum pueris tradit.

Illata Francisco ini-

*Viri di-
uinitus
vindica-
sa*

virum sanctitate insignem aspernatus, non minus rusticè quàm contumeliosè, venientem domo sua exclusit: & simul irridens adiecit, si quando ipse Christianorum adiret templum, se inuicem excluderet. Francisci iniuria per eos qui adfuerant vulgata, neminem minus, quàm ipsum cui illata fuerat, irritauit. Enimuerò indignum facinus nō magis Lusitanis quàm neophytis visum, & diuinitus profectò vindicandum. Igitur relictarum iniuriarū ultor ac vindex Deus, contumeliosum hominem celeriter debita persecutus est pœna. Paucis interiectis diebus, is Dynasta, quem dixi, nō procul æde sacra Christianorum, in armatos inimicos inermis incidit. Ergo cum manu nō posset, fugâ salutem consulere: illi intestis telis in tergo fugientis hære. Ventū erat ad templū Christianorum, quòd miser ille suæ fugæ receptū destinabat animo, pristina magniloquentiæ oblitus. Sed neophyti, clamore ac tumultu exciti, sacræ ædis aditū compleuerant: vrgentibusq; vt sit, vltimis primos, perfugium fugienti aperire, vt maximè vellent, nequibant. Ibi noscitantem hominem, pro se quisque Deum, Francisci ultorem, aperuisse oculos fremunt: diuinâ vtiq; non humanâ operâ asylū illi, quod peteret, interclusum.

Ita

Ita exclusor ille, instantibus inimicis, in Christianorum templum confugere frustra conatus excluditur; eo modo elusus à Deo, cuius ipse fecisset exemplum.

CAPVT X.

In ora Piscaria ingenti cum gaudio fructuq; degens, neophytos afflictos recreat.

QVAM solidos autem diuinæ voluptatis fructus ex suis maximis laboribus Xauerius ceperit, incredibile dictu est; ipsemet in epistola Romam Societati missa significauit. Operæ pretium est audire eos, qui præ humanis commodis diuina contemnunt, piorum hominum vitam iucunditatis omnis expertem rati: quasi nullus esse queat voluptati locus, vbi non deliciæ atque opes affluant. In clausula igitur epistolæ socios ad eosdē labores inuitans adiecit: Tanta vis est solatorum cælestium, quæ Deus impertit ijs, qui in hac vinea, Indisq; ad Christum conuertendis, elaborant, vt, si quod est in hac vita gaudium, hoc vnum mihi esse videatur. Nec verò hoc temerè affirmavit; sed alijs scripsit, quod expertus erat ipse. sapius enim in eiusmodi laboribus superfundente se cælesti lætitia, audi-

*Cælestium
gaudiorum
copia.*